

Bijlage 2 – toelichting ondersteuning door het Rijk bij opvang ontheemden uit Oekraïne

Nationale Opvang Organisatie voor Oekraïense ontheemden (NOO)

Ik zal de opdracht aan de NOO voor het ondersteunen bij deze opgave verhogen naar 90.000 GOO-plekken. De ondersteuning door de NOO wordt op de volgende manieren ingevuld:

- Gemeenten kunnen aanvragen voor transitievergoedingen voor nieuwe locaties indienen bij de NOO. De NOO toetst de aanvragen en heeft hierbij een inspanningsverplichting dat accordering van aanvragen plaatsvindt binnen 48 uur;
- De NOO heeft regio accounthouders die Veiligheidsregio's en gemeenten ondersteunen bij de organisatie van de opvang door het geven informatie, het helpen bij het vinden van oplossingen voor knelpunten in de uitvoering en door goede praktijkvoorbeelden te delen;
- De NOO verzorgt de afhandeling van declaraties voor medische zorg (Regeling Medische Zorg Ontheemden uit Oekraïne (RMO));
- De NOO heeft contacten met alle Veiligheidsregio's en deel signalen die zij ontvangt, zoals over onderwijs en betaald werk, met vertegenwoordigers van de betreffende ministeries;
- De NOO faciliteert private opvang via RefugeeHomeNL.

Voor vragen kunt u terecht bij PostbusNOO@minjenv.nl.

Zorg

Gemeenten regelen naast de huisvesting voor ontheemden en daarmee verbonden ondersteuning op GOO-locaties, ook aanvullende zorg en ondersteuning in het kader van de Jeugdwet, Wmo, en Wpg. Voor wat betreft de Wpg gaat het om het basistakenpakket JGZ, het Rijksvaccinatieprogramma en het prenataal huisbezoek. In 2022 is er tussen de VNG en het Rijk overeenstemming bereikt over een compensatie van de kosten die samenhangen met gemeentelijke zorg en ondersteuning aan ontheemden.

De kosten van medische zorg aan ontheemden uit Oekraïne komen ten laste van de Regeling Medische zorg Ontheemden uit Oekraïne (RMO). Dit geldt ook voor ontheemden die werken en daarom een verzekeringsplicht kennen. Dit besluit voorkomt problemen in de uitvoering die kunnen ontstaan doordat ontheemden wisselen tussen de zorgverzekering en de RMO. Doordat de inkomensafhankelijke bijdrage Zvw van ontheemden die werken wel wordt betaald (door de werkgever of door de ontheemde zelf), dragen ontheemden bij aan ons zorgstelsel. De overgang naar de zorgverzekering voor alle ontheemden wordt meegenomen in de besluitvorming over het verblijfsrecht. Een overgang van alle ontheemden naar een zorgverzekering vraagt om een wetswijziging en zorgvuldige voorbereiding.

Daarnaast werken we aan alternatieve oplossingen om de druk in de zorg te verlagen, zoals de inzet van psychologen uit Oekraïne. Hiertoe ben ik in gesprek met het ministerie van VWS. We verwachten nu dat de psychologen vanaf het voorjaar van 2023 ingezet kunnen worden.

Onderwijs

In het Veiligheidsberaad van 28 november hebben de Veiligheidsregio's aandacht gevraagd voor het onderwijs. Boodschap was dat scholen en gemeenten het onderwijs aan nieuwkomers in deze omvang niet altijd meer georganiseerd krijgen. Het ministerie van OCW heeft veel contact met gemeenten en scholen en herkent deze signalen. Op 30 november heeft minister Wiersma voor primair en voortgezet onderwijs hierover gesproken met de Tweede Kamer tijdens het debat over onderwijs aan vluchtelingen.

Vanuit de garantiefunctie hebben gemeenten de opdracht voldoende openbaar onderwijs aan te bieden. Dit doen zij in nauwe samenwerking met schoolbesturen. Een goede spreiding van vluchtelingen over de regio's kan eraan bijdragen dat er voor meer kinderen sneller een

onderwijsaanbod beschikbaar is en de onderwijscapaciteit beter benut wordt. Minister Wiersma en ik gaan hierover in gesprek.

Schoolbesturen hebben ruimte gekregen om voor Oekraïense leerlingen tijdelijke onderwijsvoorzieningen in te richten. Voor meer informatie over onderwijs aan Oekraïense ontheemde kunnen gemeenten (en scholen) terecht bij www.onderwijsvooroeukrainers.nl

Werk / sociaal domein

Ontheemden uit Oekraïne kunnen door gemeenten en arbeidsmarkt regio's, i.s.m. de regionale mobiliteitsteams (RMT's) begeleid en bemiddeld worden naar werk.

Door de invoering richtlijn tijdelijke bescherming (RTB), het Besluit uitvoering wet arbeid vreemdelingen (BUWAV) en aanpassingen in de wet SUWI is dit mogelijk.

Middels de RMT-aanpak van het ministerie van SZW is er verbinding en afstemming met de arbeidsmarkt regio's en de gemeenten. Hierdoor is er tevens voldoende capaciteit om mensen naar de arbeidsmarkt te geleiden.

Inzet BZK op versnellen van tijdelijke huisvesting

Het Rijk heeft diverse acties in gang gezet om de versnelling van tijdelijke huisvesting vorm te geven. Het blijft een uitdaging om concrete locaties in de gemeenten te vinden waar de flexwoningen snel geplaatst kunnen worden. De snelste wijze van het vergroten van het aantal woningen is door middel van het versneld plaatsen van flexwoningen waar ontheemden vanuit de opvang naar kunnen doorstromen. Hiermee wordt verdringing van andere spoedzoekers zo veel als mogelijk voorkomen.

- De Taskforce Versnelling Tijdelijke Huisvesting en de Uitvoeringsorganisatie Versnelling Tijdelijke Huisvesting (UVTH) - opgericht om gemeenten, provincies, woningcorporaties en andere woningmarktpartijen actief te ondersteunen bij de realisatie van flex- en transformatiewoningen – zijn beide voor een jaar verlengd.
- Voor de stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen en de Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen (RHA) is €152,1 mln. beschikbaar gesteld. Hiermee worden minstens 14.100 flexwoningen gerealiseerd. In de stimuleringsregeling is de bewoningseis voor ontheemden en/of statushouders mede op verzoek van gemeenten niet op 100% maar op 30% gezet.
- Conform afspraak heeft het Rijksvastgoedbedrijf (hierna: RVB) een aanbesteding voor 2.000 flexwoningen in de markt gezet. De matching op locaties loopt wisselend door een gebrek aan gemeenten en corporaties die samen deze woningen afnemen.
- Op 5 december jl. heeft de minister voor VRO de contouren van de financiële herplaatsingsgarantie gepubliceerd. Hiermee kunnen investeerders, veelal woningcorporaties, de exploitatietermijn verlengen waar er een risico is op herplaatsing na de termijn van de eerste locatie. Dit zorgt ervoor dat businesscases makkelijker rond te krijgen zijn.

Duurzame Opvang

Met het oog op deze langdurige opvang is het steeds belangrijker dat opvanglocaties die voor langere termijn ingezet worden beschikken over voorzieningen en faciliteiten die bijdragen aan participatie en zelfredzaamheid van ontheemden in Nederland. Er wordt op dit moment verkend op welke wijze gemeenten hierbij ondersteund kunnen worden.

Crisis & aanbesteding

Op verzoek van een aantal veiligheidsregio's en gemeenten volgt hier een korte toelichting over aanbesteding in crisistijd. Bij een crisissituatie kan gebruik worden gemaakt van specifieke kaders binnen de bestaande (Europese) regelgeving. De overheid dient bij de uitgaven van het beschikbaar gestelde budget de regels met betrekking tot het staatssteun- en aanbestedingsrecht

in acht te nemen. Door de crisissituatie kunnen overheden een beroep doen op dwingende spoed en hoeven niet de termijnen voor bepaalde procedures in acht te worden genomen. Voor een beroep op dwingende spoed is het wel van belang dat er sprake is van onvoorzienbaarheid van de gebeurtenissen voor de betrokken aanbestedende diensten. In het controledossier zorgt de aanbestedende dienst voor een motivatie per opdracht. Per aanbesteding wordt gekeken of de crisissituatie, en daarmee samenhangend de onvoorzienbaarheid, van toepassing is. Naarmate de tijd vordert kan het zijn dat het spoedeisende karakter verandert. Daarom dient per geval beoordeeld te worden of er sprake is van onvoorzienbaarheid. Meer informatie over de versnelde procedure is te vinden op de [webpagina van PIANOo](#).